ПОСТАТІ

УДК 930.25(477.83/.86):[929С.ГАЙДУЧОК:061.238(477.83-25)]"1920/1930"
DOI: 10.33402/ukr.2024-40-184-192

Андрій СОВА
доктор історичних наук, професор, старший дослідник
професор кафедри олімпійської освіти
Львівського державного університету фізичної культури ім. І. Боберського
старший науковий співробітник відділу новітньої історії
Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0548-4975
e-mail: sovaandrij1980@gmail.com

СПІВПРАЦЯ СТЕПАНА ГАЙДУЧКА З НАУКОВИМ ТОВАРИСТВОМ ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА В 1920–1930-х РОКАХ

Уперше на основі інвентарних книг Музею НТШ, періодичного часопису «Діло», документів ЦДІА України у Львові, приватного архіву С. Гайдучка досліджено співпрацю вченого з НТШ і його діяльність у Товаристві прихильників Музею НТШ. Із залученням раніше недоступних і малознаних документів та матеріалів реконструйовано його діяльність у 1920–1930-х роках. Нижньою межею визначено 1922 р. – переїзд С. Гайдучка до Львова на постійне місце праці професора фізичного виховання (руханки) в Філії Академічної гімназії, верхньою – початок Другої світової війни. З'ясовано, що С. Гайдучок дарував рукописи і книжки бібліотеці НТШ, за що був записаний у «Золоту книгу» товариства як один із щедрих дарувальників.

Висвітлено працю С. Гайдучка з метою поповнення документами, світлинами, печатками, монетами, прапорами, військовим спорядженням, сільськогосподарським знаряддям, предметами побуту, спортивним спорядженням та іншими речовими пам'ятками фондів Музею НТШ. Встановлено, що до цієї справи він залучав учнів Академічної гімназії та її Філії у Львові, своїх знайомих та доньку Данусю. Зазначено, що чимало цінних раритетів до НТШ через С. Гайдучка передав професор українського тіловиховання І. Боберський, який тоді мешкав за кордоном.

Наголошено на важливій діяльності С. Гайдучка в 1937–1939 рр. як одного із засновників, незмінного члена ревізійної комісії та діяльного члена Товариства прихильників Музею НТШ, яке багато зробило для збереження української культурної спадщини.

Ключові слова: Степан Гайдучок, Галичина, Львів, Наукове товариство імені Шевченка, суспільно-культурна та громадська діяльність, музейна справа, збереження пам'яток, націєтворення, український визвольний рух.

Степан Гайдучок (13 березня 1890 р., с. Підтемне – 16 березня 1976 р., м. Львів) – видатний український педагог, вояк армії Австро-Угорської монархії та Галицької армії, суспільно-культурний діяч, фотомистець, журналіст, редактор, збирач української старовини (Сова, 2019). Упродовж першої половини ХХ ст. брав ак-

Степан Гайдучок

тивну участь у громадських організаціях Львова та Галичини, зокрема Українського спортового кружка (УСК), «Сокола-Батька», Спортового товариства студентів вищих шкіл Львова «Україна», «Пласту», Товариства прихильників Музею Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ), Карпатського лещетарського клубу, Українського студентського спортового клубу, Туристично-краєзнавчого товариства «Плай» у Львові тощо. Про формування його світогляду (Sova, 2019), діяльність в УСК (Сова, 2021a), «Соколі-Батьку» (Сова, 2021b), «Пласті» (Сова, 2024), педагогічну працю перед Першою світовою війною (Сова, 2022), внесок у розвиток відбиванки (волейболу) (Sova, 2023), стосунки з Іваном Боберським (Сова, 2019) та Іваном Крип'якевичем (Сова, 2023) є ґрунтовні публікації в сучасній українській історіографії. Окремим напрямом громадської діяльності С. Гайдучка як дослідника та поціновувача української історії була співпраця з НТШ і робота на громадських засадах у Товаристві прихильників Музею НТШ. У сучасній українській історіографії й досі ці аспекти його біографії залишаються невисвітленими.

Джерельною базою для статті стали: інвентарні книги Музею НТШ (тепер – фондові книги Музею етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України), періодичний часопис «Діло» (Львів), документи Центрального державного історичного архіву (ЦДІА) України у Львові, приватний архів С. Гайдучка (м. Львів). Мета статті – вперше в українській історіографії дослідити співпрацю С. Гайдучка з НТШ і його діяльність у Товаристві прихильників Музею НТШ упродовж 1920–1930-х років.

Степан Гайдучок час до часу дарував рукописи і книжки Бібліотеці НТШ. Інформацію про дарувальників записували в «Золотій книзі» товариства. У ній 1923 р. вписане прізвище С. Гайдучка (Кревецький, 1923, с. 12). У травні 1924 р. він також пожертвував 1 дол. на «ювілейний дар» для НТШ (На ювілейний дар). Здавалося, це були невеликі гроші. Однак треба зважити на те, що тоді він самотужки виховував доньку Богдану (Данусю) та жертвував гроші на інші потреби українського громадянства Львова й Галичини.

Степан Гайдучок також передавав різні артефакти до Музею та Бібліотеки НТШ. Інформація про це збереглася в інвентарних книгах Музею НТШ та львівській періодиці, зокрема в часописі «Діло».

В інвентарних книгах Музею НТШ, особливо за 1929–1939 рр., є записи, де фігурує С. Гайдучок. Вони засвідчують, що він особисто передав чимало раритетів. Так, 24 жовтня 1929 р. подарував для Історико-воєнного музею НТШ «пруського орла з білої бляхи» періоду Першої світової війни, розміром 25х11 см. В описі зазначено, що носили його пруські кавалеристи на чаку. Знайдено артефакт на Радехівщині (інв. № 19 416) (Фондова книга-1, арк. 49). 12 грудня 1929 р. до Історико-воєнного музею НТШ – «шелом військовий німецький сталевий з ремінцем (підбородком), мосяжним жовтим кольцем (з залізн[им] шпилем) та скіряним ватованєм внутр. Герб з чола обірваний». Висота – 235 мм. Шолом виготовлено в Німеччині (інв. № 19 743)

(Фондова книга-1, арк. 81). 20 січня 1930 р. для НТШ – зразки залізного поржавілого австрійського кільчастого дроту з околиць Львова часів Першої світової війни. Довжина – 30–35 см (інв. № 19 926) (Фондова книга-1, арк. 97). 3 травня 1930 р. для Історико-воєнного музею НТШ – «патронташку скіряну одну бувшої австрійської армії з магазинком вистріляних набоїв (з кулями)» часів Першої світової війни, розміром 9х11 см (інв. № 20 224) (Фондова книга-1, арк. 134). 27 червня 1930 р. до Музею НТШ – сучасний збаночок (інв. № 20 422) (Фондова книга-2, арк. 5) та мисочку (інв. № 20 423) (Фондова книга-2, арк. 5), які походили з Миколаєва Жидачівського повіту. «Збаночок з ухом, поливаний жовто-брунатною краскою і орнаментований з жовтими квітками з зеленими листками, грубої роботи. Висота – 105 мм. Мисочка ясно брунатна поливана, з кількома зеленуватими цятками посередині» (Фондова книга-2, арк. 5). 22 серпня 1930 р. для НТШ – сучасну дерев'яну кушку на камінь-брусок до коси, вгорі чотирикутну, карбовану, довжиною 218 мм. Місце походження – с. Підтемне, де народився С. Гайдучок, рік виготовлення – 1930. (інв. № 20 456) (Фондова книга-2, арк. 7). 27 лютого 1931 р. для Історико-воєнного музею НТШ – нагрудну мосяжну відзнаку: Тризуб на багато профільованому і синьо емальованому щитку із шпилькою. Розмір – 14х21 мм (інв. № 21 179) (Фондова книга-2, арк. 73). 25 березня 1931 р. для Бібліотеки НТШ – фотографію Софії Галечко в однострої кадета. Світлина виготовлена у професійному фотоательє Відня (інв. № 21 252) (Фондова книга-2, арк. 81). 26 листопада 1931 р. для Бібліотеки НТШ – фотографію Івана Курівця 1919 р., розміром 9х14 см та його «лєгітімацію» (документ) члена редакції «Діла», видану у Львові 1925 р. (інв. № 22 244) (Фондова книга-3, арк. 12). 9 жовтня 1933 р. для Музею історико-воєнних пам'яток НТШ – гумову печатку з дерев'яною точеною ручкою, виготовлену у Львові 1927 р. (інв. № 24 021) (Фондова книга-3, арк. 12). 7 березня 1935 р. для НТШ – «пістолєт з двома люфами (кабзлівка) та точеною деревляною ручкою, львівської роботи, до стріляння на Великдень під церквою (бракують оба "коминки")», довжина – 20 см, походження – Львів, перед 1914 р. (інв. № 25 262) (Фондова книга-4, арк. 119). 12 жовтня 1935 р. для НТШ – «медаль бронзову часів Керенського». На одній стороні жіноча постать із прапором і напис: «свободная Россія»; на обороті – схрещені прапори й напис: «"да здраствует свобода равенство" 1917», промір – 2х5 (інв. № 25 646) (Фондова книга-4, арк. 148). 26 квітня 1939 р. для Бібліотеки НТШ – оправлені в рамах «кліші шкляні кольорові»: 1) Іван Боберський в сокільському однострою; 2) Оксана Федів (у заміжжі – Суховерська) – начальник «Сокола-Батька»; 3) сокільський стрілець Ігор Федів (світлив Ярослав Пастернак). Фотографії, розміром 9х13 см, зроблені у Львові й датовані 1914 р. (інв. № 30 337) (Фондова книга-6, арк. 117).

До збору різних артефактів української історії Степан Гайдучок залучив свою доньку Данусю. Так, 23 серпня 1930 р. вона подарувала Музею НТШ срібний допельшилінг (із нім. doppelschilling – подвійний шилінг) із погруддям австрійського хірурга Теодора Більрота (Theodor Billroth). Діаметр монети – 30 мм, походження – Австрія, рік виготовлення – 1929 (інв. № 20 467) (Фондова книга-2, арк. 8).

До збору пам'яток для Музею та Бібліотеки НТШ С. Гайдучок як професор Філії Академічної гімназії залучив учнів Академічної гімназії і її філії у Львові та різних осіб, які проживали в Галичині. Завдяки цьому НТШ через нього отримала: 4 вересня 1929 р. від учнів Філії Академічної гімназії у Львові 4 монети, зокрема срібну із зображенням Станіслава Августа Понятовскі (Stanisław August Poniatowski) 1767 р., 3 австрійські мідні крейцери 1799 р., 6 австрійських мідних крейцерів 1800

р., 3 австрійські мідні крейцери 1812 р. (інв. № 19 226) (Фондова книга-1, арк. 30). 5 червня 1930 р. від Івана Орача – дармовис (посріблювана мідь) діаметром 26 мм, швидше за все від округлого годинника. На ньому на щитику під короною містилися герби Польщі, Литви, України на емальованих тлах. Був виготовлений перед 1914 р. (інв. № 20 356) (Фондова книга-1, арк. 147). 26 березня 1934 р. від учня Академічної гімназії Степана Путикевича для Бібліотеки НТШ – сильно поржавілу залізну сокиру княжої доби типу *«Franziska»* (довжина – 165 мм), яку витягли рибалки з р. Верещиця (інв. № 22 413) (Фондова книга-4, арк. 49). 23 грудня 1935 р. від учня Академічної гімназії Бучка (ім'я не встановлено) – «серповату пилку кремяну, добре збережену, сильно вживанням висвічену, найдену на половині дороги між Звенигородом а Гаями – найбільша ширина 41 мм», завдовжки 120 мм, часів неоліту (інв. № 25 947) (Фондова книга-4, арк. 171). 28 грудня 1935 р. від учня Академічної гімназії Романа Канціра – «прапор 47. сибірського стрілецького полку. Квадрат (442) із фіолетного й чорного оксамиту, обшитий золотими тороками і шнуром. На фіолетовій стороні, на полі, відмежованім золотою тасьмою, напис: "47. Сибирск. Стрелк. Полкъ" – золотими буквами. На чорній стороні, на полі, відмежованім золотою тасьмою, – двоголовий орел, на щиті – вигаптуваний їздець на коні. Над головами орла сліди царської корони, яку випороли за часів Керенського» (інв. № 25 967) (Фондова книга-4, арк. 173). 27 квітня 1936 р. від учня Філії Академічної гімназії у Львові Літинського (ім'я не встановлено) для Музею НТШ – «Підкову залізну заржавілу до жіночих чобіт замість обцаса», довжина – 8,5 см, ширина – 6 см, висота – 2 см. Датування – 1880 р. Походила з місцевості Святкова біля м. Ясло (інв. № 26 363) (Фондова книга-5, арк. 31).

Чимало цінних раритетів до НТШ через С. Гайдучка передав І. Боберський. Так, 1 лютого 1930 р. С. Гайдучок від імені І. Боберського як дарунок передав до Історико-воєнного музею НТШ печатку коша Легіону Українських січових стрільців. Матриця мала точену, чорну, лаковану ручку заввишки 66 мм. Вона була знайдена між паперами (документами) І. Боберського, які після його переїзду до США зберігалися у Львові. Поряд із записом в інвентарній книзі зроблено відбиток прямокутного штампу 67х21 мм, на якому міститься легенда: «БІБЛЇОТЕКА КОША УКРАЇНСЬКИХ СЇЧОВИХ СТРІЛЬЦЇВ» (інв. № 19 991) (Фондова книга-1, арк. 104). Окрім печатки, цього ж дня Степан Гайдучок від імені Івана Боберського як дарунок передав до Бібліотеки НТШ вартісні документи канадських українців: 1) позичку національної оборони номіналом 25 канадських доларів, зложену «Взаїмною Помічю» у Вінніпезі 1 січня 1923 р. і завірену підписами Івана Боберського й Осипа Назарука (розмір – 22,5х14 см); 2) даток 50 центів на здобуття і закріплення Галицької держави, зложений 19 березня 1923 р. учнем Борисом Новосадом із Вінніпега, завірений підписом Івана Боберського (розмір – 22х14 см) (інв. № 19 992) (Фондова книга-1, арк. 104). 31 травня 1930 р. Степан Гайдучок від імені Івана Боберського як дарунок передав до Бібліотеки НТШ 2 фотографії Івана Франка – «2 рівночасні знимки: сидяча постава – погруддя без шапки та кожуха і стояча постава низше колін, у кожусі і шапці». Світлини 1 грудня 1913 р. зробив львівський фотограф Микола Лісса з ініціативи Івана Боберського (інв. № 20 346) (Фондова книга-1, арк. 145). У листі до Івана Боберського, датованому 6 січня 1931 р., Степан Гайдучок писав: «До Музею тов[ариства] Шевченка, де директором Я[рослав] Пастернак, цей що був до війни надворним світливцем в С[околі]-Б[атьку], дісталося дещо Ваших записок з війни, які Ви зіставили були в Станиславові. Є це щоденник Виставки УСС в Національному музею,

а радше переписна книжка. Також Ваш щоденник від 26/X. десь до 6.XI.1918. [р.] писаний олівцем. Передав мені його [Ярослав] Пастернак, щоб я переписав, з чим я не дуже спішуся, бо і так, цего без Вашого дозволу не зможуть друкувати» (ЦДІАЛУ, арк. 4). 19 лютого 1934 р. член «Сокола-Батька» С. Гайдучок передав до Музею НТШ зимове спорядження І. Боберського, яке той придбав у Канаді та використовував під час побуту там у кінці 1920-х – на початку 1930-х років (фотографії І. Боберського на сплетах зберігаються у приватному архіві С. Гайдучка (Світлини), також вони були опубліковані на сторінках часопису «Сокільські вісти») (Проф. І. Боберський). Зокрема, «пару канадійських "сплетів" [снігоступів – *А. С.*] до ходження по рівнім глибокім снігу» (завдовжки 152 см) та «пару шкіряних мокасинів до ходження на "сплетах"» (інв. № 24 351, 24 352). У листі до І. Боберського, датованому 20 лютого 1934 р., С. Гайдучок писав: «Ваші сплети передав я разом з постолами вчера до Музею Шевченка. Будете негодувати на мене але вони в Соколі нищилися» (ЦДІАЛУ, арк. 73 зв.).

Фотограф Левко Янушевич 13 лютого 1932 р. подарував Бібліотеці НТШ 10 портретних фотографій, розміром 9х13 см, серед яких С. Гайдучка (інв. № 22 434) (Фондова книга-3, арк. 30).

На жаль, встановити місця знаходження та зберігання усіх раритетів, які передав С. Гайдучок НТШ, не вдалося. Мабуть, частина з них, як і інші пам'ятки Музею НТШ, знищили представники радянської влади після Другої світової війни.

Степан Гайдучок був одним із засновників Товариства прихильників Музею НТШ. Львівський воєводський уряд своїм рескриптом від 19 липня 1937 р. затвердив статут цієї організації. 16 жовтня 1937 р. у Музеї НТШ (розміщувався за адресою: вул. Чарнецького, 24 (тепер – вул. В. Винниченка)), члени-засновники провели установчі збори. У часописі «Діло» зазначено: «Мірилом зацікавлення новим товариством можна вважати доволі поважне число учасників Зборів – кількадесять осіб з ріжних кол громадянства» (Загальні Збори). Збори відкрив директор Музею НТШ Я. Пастернак. Головою зборів обрано голову НТШ проф., д-ра Іван Раковський, секретарем – інженера Юрія Крохмалюка. Після пояснення завдань товариства вибрано управу в такому складі: голова – директор Павло Кривуцький, члени: директор Іван Гижа, д-р Кость Паньківський, проф. Михайло Керницький, о. д-р Андрій Іщак, о. д-р Йосафат Скрутень, Іван Німчук, д-р Ярослав Пастернак; заступники: директор Петро Мигович, інженер Юрій Крохмалюк, Степан Ґела. Членами ревізійної комісії стали: Михайло Мельничук, проф. Стефанія Пашкевич і проф. Степан Гайдучок. На зборах було затверджено розмір членських внесків за рік, зокрема для центральних установ – 100 зл., повітових та окружних товариств – 50 зл., фізичних осіб – 6 зл., селян, робітників і студентів – 3 зл. Після короткої дискусії, у якій брало участь декілька учасників, голова Павло Кривуцький закрив збори, «взиваючи все свідоме українське громадянство допомогти новозасноваиому товариству морально і матеріяльно» (Загальні Збори).

У 1938 р. Товариство прихильників Музею НТШ досить добре розвинуло свою діяльність. Прихильно до організації поставилася українська преса. 24 січня 1939 р. у часописі «Діло» зазначено: «Від себе побажаємо Т[оварист]ву ще більших успіхів у цьому діловому році, а до українського громадянства звертаємось із закликом: Вступайте всі в члени Т[оварист]ва Прихильників Музею НТШ!» (Шануймо). Зі звіту Я. Пастернака, який було заслухано на загальних зборах 21 січня 1939 р., дізнаємося багато деталей про успіхи організації (Шануймо). У 1938 р. було проведено 11 засідань управи. Членів налічувалося 440, 92 із яких – Ревізійного союзу українських

кооператив, 70 – з-поза меж Львова. Понад 95 % здали членські внески, які становили 62 % доходів товариства, 15 % – добровільні датки, 18 % – доходи від імпрез, 5 % –від видавничої діяльності. Значні внески здали: Центросоюз – 500 зл. і дрогобицьке товариство «Підойма» – 200 зл. Деякі кошти Товариство прихильників Музею НТШ отримувало від проведення різних заходів. Так, лекція Я. Пастернака про Крилос в «Українській бесіді» принесла 81 зл. прибутку, етнографічна виставка «Полісся» з вісьмома лекціями – 530 зл. (за цю суму закуплено фотоапарат «Ляйка», який призначався для фотографування розкопків та етнографічних експедицій). Товариство прихильників Музею НТШ видало 10 тис. наліпок-відзнак із зображенням плану катедри і теракотову фігурку «Княжна Крилоса» авторства Антона Павлося. За зароблені гроші вдалося профінансувати розкопки в ур. Золотий Тік у Крилосі (777 зл.). Результатом такої роботи стало здобуття 1,5 т викопних матеріалів. Окрім того, товариство закупило багато цінних предметів до Музею НТШ, зокрема для археологічного й етнографічного відділів. Під проводом Володимира Паньківа організовано етнографічний гурток, метою якого стала розбудова етнографічного відділу.

Планомірна робота Товариства прихильників Музею НТШ дала результати. Так, для етнографічного відділу набуто 8 плетених манекенів для народних строїв та ґабльоту на 5 000 писанок; археологічного відділу – 51 полицю та 4 залізні стояки для грецьких і римських амфор. Частину зі спеціального інвентаря придбали меценати, зокрема Юрій Крохмальний та книгар Рудольф Скоморівський із Заліщик подарували вже згадану ґабльоту. З метою вивчення пам'яток старовини, члени товариства здійснили на авто інженера В. Рижевського поїздку до Урича.

На загальних зборах 21 січня 1939 р. Я. Пастернак озвучив також плани товариства на 1939 р. Зокрема, заплановано 5 березня лемківську етнографічну виставку з лекціями, восени – виставку княжих пам'яток, видання альбому княжої старовини, подальші розкопки в ур. Золотий Тік у Крилосі, Белзі та Звенигороді. Після цього виступив К. Добрянський, який озвучив організаційні прибутки та видатки, що становили відповідно 6 124,94 і 3 589,06 зл. Ревізійна комісія у складі Михайла Мельничука, Стефанії Пашкевич та Степана Гайдучка, не маючи застережень до діяльності, затвердила звіт управи товариства (Шануймо).

На загальних зборах 21 січня 1939 р. також відбулися дискусії і обговорення. Голова НТШ Іван Раковський висловив подяку за проведену працю управі Товариства прихильників Музею НТШ, а Констянтина Малицька та Волинець (ім'я не встановлено) виступили із пропозицією від імені зборів подякувати жертводавцям, що й було затверджено. Після цього обрано управу товариства. До її складу ввійшли: голова – Павло Кривуцький; члени: Іван Гижа, Кость Паньківський, Іван Німчук, о. Андрій Іщак, о. Йосафат Скрутень, Володимир Паньків, Роман Гарасимчук; заступники: Петро Мигович, Юрій Крохмалюк, Степан Ґела; члени ревізійної комісії: Михайло Мельничук, Стефанія Пашкевич, Степан Гайдучок (Шануймо).

Отже, у 1920–1930-х роках С. Гайдучок, співпрацюючи з НТШ, подарував цій науковій установі чимало рукописів, книжок, документів, світлин і речових пам'яток. До цієї справи він також залучав учнів Академічної гімназії та її Філії у Львові, своїх знайомих і доньку Данусю. Чимало цінних раритетів до НТШ через С. Гайдучка передав І. Боберський. Особливо С. Гайдучок себе виявив як один із засновників та діяльних членів Товариства прихильників Музею НТШ. І хоч ця організація проіснувала недовго, однак багато зробила для збереження української культурної спадщини.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Загальні Збори Т-ва Прихильників Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові (1937, 17 жовтня). *Діло, 229,* 6.

Кревецький, І. (1923). *Бібліотека Наукового товариства ім. Шевченка у Львові.* Львів.

На ювилейний дар для Наукового Товариства ім. Шевченка (1924, 23 травня). *Діло, 112,* 4.

Проф. Ів. Боберський на плетінках. Канада, (1929, листопад–грудень). *Сокільські Вісти, 11–12,* 8.

Світлини. *Архів Степана Гайдучка, м. Львів.*

Сова, А. (2019). *Іван Боберський: суспільно-культурна, військово-політична та освітньо-виховна діяльність: монографія.* Львів.

Сова, А. (2021a). Діяльність Степана Гайдучка в «Українському спортовому кружку» Академічної гімназії у Львові (1906–1910). *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність, 34,* 216–233. https://doi.org/10.33402/ukr.2021-34-216-233

Сова, А. (2021b). Напрями діяльності Степана Гайдучка в українському гімнастичному товаристві «Сокіл-Батько» у Львові (1910–1914). *Новітня доба, 9,* 237–252. https://doi.org/10.33402/nd.2021-9-237-252

Сова, А. (2022). Педагогічна праця Степана Гайдучка у Львові напередодні Першої світової війни. *Народознавчі зошити, 3(165),* 674–684. https://doi.org/10.15407/nz2022.03.674

Сова, А. (2023). Степан Гайдучок та Іван Крип'якевич: до історії стосунків. *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність, 37,* 175–183. https://doi.org/10.33402/ukr.2023-37-175-183

Сова, А. (2024). Діяльність Степана Гайдучка в організації «Пласт» (1911–1930). *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність, 39,* 141–155. https://doi.org/10.33402/ukr.2024-39-141-155

Фондова книга-1: Фондова книга Музею етнографії та художнього промислу Інституту народознавства НАН України (Фондова книга МЕХП ІН НАНУ). (Т. 4: 18917–20385). 149 арк.

Фондова книга-2: Фондова книга МЕХП ІН НАНУ. (Т. 5: 20386–22111). 149 арк.

Фондова книга-3: Фондова книга МЕХП ІН НАНУ. (Т. 6: 22112–23884). 150 арк.

Фондова книга-4: Фондова книга МЕХП ІН НАНУ. (Т. 7: 23885–26028). 179 арк.

Фондова книга-5: Фондова книга МЕХП ІН НАНУ. (Т. 8: 26029–27467). 135 арк.

Фондова книга-6: Фондова книга МЕХП ІН НАНУ. (Т. 10: 29103–30552). 140 арк.

ЦДІАУЛ: Центральний державний історичний архів України, м. Львів, ф. 366 (Боберський Іван (1873–1947), педагог, організатор, українського спортивного руху в Галичині та за кордоном, голова товариства «Сокіл-Батько» у Львові, професор), оп. 1, спр. 12, 99 арк.

Шануймо і зберігаймо памятки старовини! Загальні Збори Т-ва Прихильників Музею Н. Т. Ш. у Львові. (1939, 24 січня). *Діло, 15,* 7.

Sova, A. (2019). Physical Education Professor Stepan Haiduchok: the Formation of a Worldview. *Новітня доба, 7,* 226–233.

Sova, A. (2023). Stepan Haiduchok's Contribution to the Formation and Development of Volleyball in Lviv (1920s). *Новітня доба, 11,* 227–237. https://doi.org/10.33402/nd.2023-11-227-237

REFERENCES

Zahalni Zbory T-va Prykhylnykiv Muzeiu Nauk. T-va im. Shevchenka u Lvovi. (1937, Zhovten 17). *Dilo, 229,* 6 (in Ukrainian).

Krevetskyi, I. (1923). Biblioteka Naukovoho tovarystva im. Shevchenka u Lvovi. Lviv (in Ukrainian).

Na yuvyleinyi dar dlia Naukovoho Tovarystva im. Shevchenka (1924, Traven 23). *Dilo, 112,* 4 (in Ukrainian).

Prof. Iv. Boberskyi na pletinkakh. Kanada. (1929, Lystopad–Hruden). *Sokilski Visty, 11–12,* 8 (in Ukrainian).

Svitlyny. *Arkhiv Stepana Haiduchka, m. Lviv* (in Ukrainian).

Sova, A. (2019). *Ivan Boberskyi: suspilno-kulturna, viiskovo-politychna ta osvitno-vykhovna diialnist: monohrafiia.* Lviv (in Ukrainian).

Sova, A. (2021a). Diialnist Stepana Haiduchka v «Ukrainskomu sportovomu kruzhku» Akademichnoi himnazii u Lvovi (1906–1910). *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist, 34,* 216–233. https://doi.org/10.33402/ukr.2021-34-216-233 (in Ukrainian).

Sova, A. (2021b). Napriamy diialnosti Stepana Haiduchka v ukrainskomu himnastychnomu tovarystvi «Sokil-Batko» u Lvovi (1910–1914). *Novitnia doba, 9,* 237–252. https://doi.org/10.33402/nd.2021-9-237-252 (in Ukrainian).

Sova, A. (2022). Pedahohichna pratsia Stepana Haiduchka u Lvovi naperedodni Pershoi svitovoi viiny. *Narodoznavchi zoshyty,* 3(165), 674–684. https://doi.org/10.15407/nz2022.03.674 (in Ukrainian).

Sova, A. (2023). Stepan Haiduchok ta Ivan Krypiakevych: do istorii stosunkiv. *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist, 37,* 175–183. https://doi.org/10.33402/ukr.2023-37-175-183 (in Ukrainian).

Sova, A. (2024). Diialnist Stepana Haiduchka v orhanizatsii «Plast» (1911–1930). *Ukraina: kulturna spadshchyna, natsionalna svidomist, derzhavnist, 39,* 141–155. https://doi.org/10.33402/ukr.2024-39-141-155 (in Ukrainian).

Fondova knyha Muzeiu etnohrafii ta khudozhnoho promyslu Instytutu narodoznavstva NAN Ukrainy (Fondova knyha MEKhP IN NANU). (T. 4: 18917–20385.) 149 ark. (in Ukrainian).

Fondova knyha MEKhP IN NANU. (T. 5: 20386–22111). 149 ark. (in Ukrainian).

Fondova knyha MEKhP IN NANU. (T. 6: 22112–23884). 150 ark. (in Ukrainian).

Fondova knyha MEKhP IN NANU. (T. 7: 23885–26028). 179 ark. (in Ukrainian).

Fondova knyha MEKhP IN NANU. (T. 8: 26029–27467). 135 ark. (in Ukrainian).

Fondova knyha MEKhP IN NANU. (T. 10: 29103–30552). 140 ark. (in Ukrainian).

Tsentralnyi derzhavnyi istorychnyi arkhiv Ukrainy, m. Lviv, f. 366 (Boberskyi Ivan (1873–1947), pedahoh, orhanizator, ukrainskoho sportyvnoho rukhu v Halychyni ta za kordonom, holova tovarystva «Sokil-Batko» u Lvovi, profesor), op. 1, spr. 12, 99 ark. (in Ukraini.an).

Shanuimo i zberihaimo pamiatky starovyny! Zahalni Zbory T-va Prykhylnykiv Muzeiu N. T. Sh. u Lvovi. (1939, Sichen 24). *Dilo, 15,* 7 (in Ukrainian).

Sova, A. (2019). Physical Education Professor Stepan Haiduchok: the Formation of a Worldview. *Новітня доба, 7,* 226–233 (in English).

Sova, A. (2023). Stepan Haiduchok's Contribution to the Formation and Development of Volleyball in Lviv (1920s). *Новітня доба, 11,* 227–237. https://doi.org/10.33402/nd.2023-11-227-237 (in English).

Andrii SOVA
Doctor of Historical Sciences, Professor, Senior Research Fellow
Associate professor of the Department of Olympic Education
I. Boberskyi Lviv State University of Physical Culture
Senior Research Fellow of the Department of Contemporary History
I. Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of the NAS of Ukraine
ORCID: https://orcid.org/0000-0003-0548-4975
e-mail: sovaandrij1980@gmail.com

COOPERATION OF STEPAN HAIDUCHOK WITH THE SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY IN THE 1920s AND 1930s

For the first time, on the basis of the inventory books of the Museum of the Shevchenko Scientific Society (now the stock books of the Museum of Ethnography and Artistic Crafts of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine), the periodical journal «Dilo» (Lviv), documents of the Central State Historical Archives of Ukraine in Lviv, and the private archive of S. Haiduchok (Lviv), the article examines the scientist's cooperation with the Shevchenko Scientific Society and his activities in the Society of Supporters of the Museum of the Shevchenko Scientific Society. Using previously inaccessible and little-known documents and materials, his activities in the 1920s and 1930s are reconstructed. The lower boundary is 1922, when S. Haiduchok moved to Lviv to work permanently as a professor of physical education (rukhanka) at the Branch of the Academic Gymnasium, and the upper boundary is the beginning of Second World War. S. Haiduchok donated manuscripts and books to the library of the Shevchenko Scientific Society, for which he was recorded in the «Golden Book» of the society as one of the generous donors.

The article highlights the work of S. Haiduchok to replenish the collections of the Museum of the Shevchenko Scientific Society with documents, photographs, seals, coins, flags, military equipment, agricultural implements, household items, sports equipment, and other material memorabilia. He involved students of the Academic Gymnasium and its branch in Lviv, his friends, and his daughter Danusia in this work. Many valuable rarities were transferred to the the Shevchenko Scientific Society through S. Haiduchok by I. Boberskyi, a professor of Ukrainian body education who was living abroad at the time.

The paper emphasizes the important activities of S. Haiduchok in 1937–1939 as one of the founders, a permanent member of the audit committee, and an active member of the Society of Supporters of the Museum of the Shevchenko Scientific Society, which did much to preserve the Ukrainian cultural heritage.

Key words: Stepan Haiduchok, Galicia, Lviv, Shevchenko Scientific Society, socio-cultural and public activity, museum work, preservation of monuments, nation-building, Ukrainian liberation movement.